శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ

మహర్షి వేదవ్యాసప్రణీతం శ్రీమద్భాగవతమహాపురాణం

॥ ఏకాదశస్కంధే తృతీయోఽధ్యాయః ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

శ్రీ రంగరామానుజ మహాదేశికన్

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ

శ్రీమద్భాగవతమహాపురాణం

॥ ఏకాదశస్కంధే తృతీయోఽధ్యాయః ॥

రాజోవాచ

పరస్య విష్ణోరీశస్య మాయినామపి మోహినీం ।
మాయాం వేదితుమిచ్ఛామో భగవంతో బ్రువంతు నః ॥ **1** ॥

నానుతృప్యే జుషన్ యుష్మద్వచో హరికథామృతం ।
సంసారతాపనిస్తప్తో మర్త్యస్తత్తాపభేషజం ॥ **2** ॥

అంతరిక్ష ఉవాచ

ఏభిర్భూతాని భూతాత్మా మహాభూతైర్మహాభుజ ।
ససర్జోచ్చావచాన్యాద్యః స్వమాత్రాత్మప్రసిద్ధయే ॥ **3** ॥

ఏవం సృష్టాని భూతాని ప్రవిష్టః పంచధాతుభిః ।
ఏకధా దశధాఽఽత్మానం విభజంజుషతే గుణాన్ ॥ **4** ॥

గుణైర్గుణాన్ స భుంజాన ఆత్మప్రద్యోతితైః ప్రభుః ।
మన్యమాన ఇదం సృష్టమాత్మానమిహ సజ్జతే ॥ **5** ॥

కర్మాణి కర్మభిః కుర్వన్ సనిమిత్తాని దేహభృత్ ।
తత్తత్ కర్మఫలం గృహ్ణన్ భ్రమతీహ సుఖేతరం ॥ **6** ॥

ఇత్థం కర్మగతీర్గచ్ఛన్ బహ్వభద్రవహాః పుమాన్ ।
ఆభూతసంప్లవాత్ సర్గప్రలయావశ్నుతేఽవశః ॥ **7** ॥

ధాతూపప్లవ ఆసన్నే వ్యక్తం ద్రవ్యగుణాత్మకం।
అనాదినిధనః కాలో హ్యవ్యక్తాయాపకర్షతి ॥ **8** ॥

శతవర్షా హ్యనావృష్టిర్భవిష్యత్యుల్బణా భువి।
తత్కాలోపచితోష్ణార్కో లోకాంస్త్రీన్ ప్రతపిష్యతి ॥ **9** ॥

పాతాలతలమారభ్య సంకర్షణముఖానలః।
దహన్నూర్ధ్వశిఖో విష్వగ్ వర్ధతే వాయునేరితః ॥ **10** ॥

సాంవర్తకో మేఘగణో వర్షతి స్మ శతం సమాః।
ధారాభిర్హస్తిహస్తాభిర్లీయతే సలిలే విరాట్ ॥ **11** ॥

తతో విరాజముత్సృజ్య వైరాజః పురుషో నృప।
అవ్యక్తం విశతే సూక్ష్మం నిరింధన ఇవానలః ॥ **12** ॥

వాయునా హృతగంధా భూః సలిలత్వాయ కల్పతే।
సలిలం తద్ధృతరసం జ్యోతిష్ట్వాయోపకల్పతే ॥ **13** ॥

హృతరూపం తు తమసా వాయౌ జ్యోతిః ప్రలీయతే।
హృతస్పర్శోఽవకాశేన వాయుర్నభసి లీయతే ॥ **14** ॥

కాలాత్మనా హృతగుణం నభ ఆత్మని లీయతే।
ఇంద్రియాణి మనో బుద్ధిః సహ వైకారికైర్నృప।
ప్రవిశంతి హ్యహంకారం స్వగుణైరహమాత్మని ॥ **15** ॥

ఏషా మాయా భగవతః సర్గస్థిత్యంతకారిణీ।
త్రివర్ణా వర్ణితాస్మాభిః కిం భూయః శ్రోతుమిచ్ఛసి ॥ **16** ॥

రాజోవాచ

యథైతామైశ్వరీం మాయాం దుస్తరామకృతాత్మభిః।
తరంత్యంజః స్థూలధియో మహర్ష ఇదముచ్యతాం ॥ **17** ॥

ప్రబుద్ధ ఉవాచ
కర్మాణ్యారభమాణానాం దుఃఖహత్యై సుఖాయ చ।
పశ్యేత్ పాకవిపర్యాసం మిథునీచారిణాం నృణాం ॥ **18** ॥

నిత్యార్తిదేన విత్తేన దుర్లభేనాత్మమృత్యునా।
గృహాపత్యాప్తపశుభిః కా ప్రీతిః సాధితైశ్చలైః ॥ **19** ॥

ఏవం లోకం పరం విద్యాన్నశ్వరం కర్మనిర్మితం।
సతుల్యాతిశయధ్వంసం యథా మండలవర్తినాం ॥ **20** ॥

తస్మాద్ గురుం ప్రపద్యేత జిజ్ఞాసుః శ్రేయ ఉత్తమం।
శాబ్దే పరే చ నిష్ణాతం బ్రహ్మణ్యుపశమాశ్రయం ॥ **21** ॥

తత్ర భాగవతాన్ ధర్మాన్ శిక్షేద్ గుర్వాత్మదైవతః।
అమాయయానువృత్త్యా యైస్తుష్యేదాత్మాఽఽత్మదో హరిః ॥ **22** ॥

సర్వతో మనసోఽసంగమాదౌ సంగం చ సాధుషు।
దయాం మైత్రీం ప్రశ్రయం చ భూతేష్వద్ధా యథోచితం ॥ **23** ॥

శౌచం తపస్తితిక్షాం చ మౌనం స్వాధ్యాయమార్జవం।
బ్రహ్మచర్యమహింసాం చ సమత్వం ద్వంద్వసంజ్ఞయోః ॥ **24** ॥

సర్వత్రాత్మేశ్వరాన్వీక్షాం కైవల్యమనికేతతాం।
వివిక్తచీరవసనం సంతోషం యేన కేనచిత్ ॥ **25** ॥

శ్రద్ధాం భాగవతే శాస్త్రేఽనిందామన్యత్ర చాపి హి।
మనోవాక్కర్మదండం చ సత్యం శమదమావపి ॥ **26** ॥

శ్రవణం కీర్తనం ధ్యానం హరేరద్భుతకర్మణః।
జన్మకర్మగుణానాం చ తదర్థేఽఖిలచేష్టితం ॥ **27** ॥

ఇష్టం దత్తం తపో జప్తం వృత్తం యచ్చాత్మనః ప్రియం।
దారాన్ సుతాన్ గృహాన్ ప్రాణాన్ యత్ పరస్మై నివేదనం ॥ **28** ॥

ఏవం కృష్ణాత్మనాథేషు మనుష్యేషు చ సౌహృదం।
పరిచర్యాం చోభయత్ర మహత్సు నృషు సాధుషు ॥ **29** ॥

పరస్పరానుకథనం పావనం భగవద్యశః।
మిథో రతిర్మిథస్తుష్టిర్నివృత్తిర్మిథ ఆత్మనః ॥ **30** ॥

స్మరంతః స్మారయంతశ్చ మిథోఽఘౌఘహరం హరిం।
భక్త్యా సంజాతయా భక్త్యా బిభ్రత్యుత్పులకాం తనుం ॥ **31** ॥

క్వచిద్ రుదంత్యచ్యుతచింతయా క్వచి -
ద్ధసంతి నందంతి వదంత్యలౌకికాః।
నృత్యంతి గాయంత్యనుశీలయంత్యజం
భవంతి తూష్ణీం పరమేత్య నిర్వృతాః ॥ **32** ॥

ఇతి భాగవతాన్ ధర్మాన్ శిక్షన్ భక్త్యా తదుత్థయా।
నారాయణపరో మాయామంజస్తరతి దుస్తరాం ॥ **33** ॥

రాజోవాచ
నారాయణాభిధానస్య బ్రహ్మణః పరమాత్మనః।
నిష్ఠామర్హథ నో వక్తుం యూయం హి బ్రహ్మవిత్తమాః ॥ **34** ॥

పిప్పలాయన ఉవాచ
స్థిత్యుద్భవప్రలయహేతురహేతురస్య
యత్ స్వప్నజాగరసుషుప్తిషు సద్ బహిశ్చ।
దేహేంద్రియాసుహృదయాని చరంతి యేన
సంజీవితాని తదవేహి పరం నరేంద్ర ॥ **35** ॥

నైతన్మనో విశతి వాగుత చక్షురాత్మా
ప్రాణేంద్రియాణి చ యథానలమర్చిషః స్వాః।
శబ్దోఽపి బోధకనిషేధతయాఽఽత్మమూల -
మర్థోక్తమాహ యదృతే న నిషేధసిద్ధిః ॥ **36** ॥

సత్త్వం రజస్తమ ఇతి త్రివృదేకమాదౌ
సూత్రం మహానహమితి ప్రవదంతి జీవం।
జ్ఞానక్రియార్థఫలరూపతయోరుశక్తి
బ్రహ్మైవ భాతి సదసచ్చ తయోః పరం యత్ ॥ **37** ॥

నాత్మా జజాన న మరిష్యతి నైధతేఽసౌ
న క్షీయతే సవనవిద్ వ్యభిచారిణాం హి।
సర్వత్ర శశ్వదనపాయ్యుపలబ్ధిమాత్రం
ప్రాణో యథేంద్రియబలేన వికల్పితం సత్ ॥ **38** ॥

అండేషు పేశిషు తరుష్వవినిశ్చితేషు
ప్రాణో హి జీవముపధావతి తత్ర తత్ర।
సన్నే యదింద్రియగణేఽహమి చ ప్రసుప్తే
కూటస్థ ఆశయమృతే తదనుస్మృతిర్నః ॥ **39** ॥

యర్హ్యబ్జనాభచరణైషణయోరుభక్త్యా
చేతోమలాని విధమేద్ గుణకర్మజాని।
తస్మిన్ విశుద్ధ ఉపలభ్యత ఆత్మతత్త్వం
సాక్షాద్ యథామలదృశోః సవితృప్రకాశః ॥ **40** ॥

రాజోవాచ
కర్మయోగం వదత నః పురుషో యేన సంస్కృతః।
విధూయేహాశు కర్మాణి నైష్కర్మ్యం విందతే పరం ॥ **41** ॥

ఏవం ప్రశ్నమృషీన్ పూర్వమపృచ్ఛం పితురంతికే।
నాబ్రువన్ బ్రహ్మణః పుత్రాస్తత్ర కారణముచ్యతాం ॥ **42** ॥

ఆవిర్హోత్ర ఉవాచ
కర్మాకర్మవికర్మేతి వేదవాదో న లౌకికః।
వేదస్య చేశ్వరాత్మత్వాత్ తత్ర ముహ్యంతి సూరయః ॥ **43** ॥

పరోక్షవాదో వేదోఽయం బాలానామనుశాసనం।
కర్మమోక్షాయ కర్మాణి విధత్తే హ్యగదం యథా ॥ **44** ॥

నాచరేద్ యస్తు వేదోక్తం స్వయమజ్ఞోఽజితేంద్రియః।
వికర్మణా హ్యధర్మేణ మృత్యోర్మృత్యుముపైతి సః ॥ **45** ॥

వేదోక్తమేవ కుర్వాణో నిఃసంగోఽర్పితమీశ్వరే।
నైష్కర్మ్యం లభతే సిద్ధిం రోచనార్థా ఫలశ్రుతిః ॥ **46** ॥

య ఆశు హృదయగ్రంథిం నిర్జిహీర్షుః పరాత్మనః।
విధినోపచరేద్ దేవం తంత్రోక్తేన చ కేశవం ॥ **47** ॥

లబ్ధానుగ్రహ ఆచార్యాత్ తేన సందర్శితాగమః।
మహాపురుషమభ్యర్చేన్మూర్త్యాభిమతయాఽఽత్మనః ॥ **48** ॥

శుచిః సమ్ముఖమాసీనః ప్రాణసంయమనాదిభిః।
పిండం విశోధ్య సన్న్యాసకృతరక్షోఽర్చయేద్ధరిం ॥ **49** ॥

అర్చాదౌ హృదయే చాపి యథాలబ్ధోపచారకైః।
ద్రవ్యక్షిత్యాత్మలింగాని నిష్పాద్య ప్రోక్ష్య చాసనం ॥ **50** ॥

పాద్యాదీనుపకల్ప్యాథ సన్నిధాప్య సమాహితః।
హృదాదిభిః కృతన్యాసో మూలమంత్రేణ చార్చయేత్ ॥ **51** ॥

సాంగోపాంగాం సపార్షదాం తాం తాం మూర్తిం స్వమంత్రతః।
పాద్యార్ఘ్యాచమనీయాద్యైః స్నానవాసోవిభూషణైః ॥ **52** ॥

గంధమాల్యాక్షతస్రగ్భిర్ధూపదీపోపహారకైః।
సాంగం సంపూజ్య విధివత్ స్తవైః స్తుత్వా నమేద్ధరిం ॥ **53** ॥

ఆత్మానం తన్మయం ధ్యాయన్ మూర్తిం సంపూజయేద్ధరేః।
శేషామాధాయ శిరసి స్వధామ్న్యుద్వాస్య సత్కృతం ॥ **54** ॥

ఏవమగ్న్యర్కతోయాదావతిథౌ హృదయే చ యః।
యజతీశ్వరమాత్మానమచిరాన్ముచ్యతే హి సః ॥ **55** ॥

॥ ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం
సంహితాయాం ఏకాదశస్కంధే తృతీయోఽధ్యాయః ॥